

Kratko vrijeme poslije Ramovševe smrti (1952) umro je također Nestor jugoslavenske filologije, redovni profesor Ljubljanske Univerze i prvi predsjednik Slovenske akademije znanosti i umjetnosti dr. Rajko Nahtigal. Izašao je iz Jagićeve škole i ostao joj je vjeran i onda, kada su se njezine metode već pomalo smatrale zastarjelima. U novije vrijeme, kada se pogdjegdje javlja skepsa i kada se čini kao da različni strukturalistički pokušaji gube na snazi i bljesku kojim su prije obasjavali svoje suvremenike, ističe se sa različnih strana solidnost i pouzdanost, dubina metoda kojima se u svojim istraživanjima služio Nahtigal.

Njegov je rad u prvom redu bio posvećen ispitivanjima iz područja staroslavenskoga jezika, zatim uporednoj slavenskoj gramatici, ruskom i slovenskom jeziku i — nekako sa strane, bez uske povezanosti s ostalim balkanskim jezicima, koja se nametala po sebi — albanskom jeziku. Najvrednije što je dao na području staroslavenskoga jezika i staroslaven-skih spomenika, to su njegove rekonstrukcije tekstova (Rekonstrukcija trih starocerkvenoslavenskih izvornih pesnitev, Razprave SAZU Filoz.-filol.-hist. razr. knj. 1, 1943) i to je njegovo kritičko izdanje Sinajskoga euhologija (Euchologium sinaiticum I, fotogr. posnetek, II, tekst s kome-tarjem, SAZU 1941, 1942), donedavna — do Dostálova izdanja Kločeva glagoljaša — najbolje tradirani glagoljski kodeks (iako su neke snimke u I dijelu radi povećavanja pomalo nejasne, a trećega dijela, koji je trebao sadržavati opširnu studiju o jeziku toga spomenika, autor nažalost nije dospio napisati).

Za nas su osobito dragocjeni i njegovi spisi o glagoljskom parimej-niku (Neskol'ko zametok o sledah drevneslavjanskago parimejnika v hor-vatsko-glagoličeskoj literature, Trudy slav. komm. IMAO III, 1902) i nje-govi *Doneski k vprašanju o postanku glagolice* (Razprave ZDHV 1, 1923, i dr. — iako se s njegovim izvodima svagdje ne slažemo).

Na području uporedne gramatike slavenskih jezika nesumnjivo jedno od najboljih sintetičkih djela koja su se pojavila u razdoblju između oba rata predstavljaju Nahtigalovi »Slovanski jeziki« I (1938, 2. izdanje 1952; fonetika i morfologija, bez tvorbe riječi i sintakse). To je pokušaj da se pregledno i skupno, u jednom sistemu dade ono što je najznačajnije za zajednički razvitak i za osnovne oblike (i odlike) slavenskih jezika. On je, naime uvijek i svagdje u smislu Jagićevu bio unitarist, koji je, gdje god je mogao, volio isticati ono što je svima Slavenima bilo, ili što im je i danas zajedničko. Vrlo jasno i otvoreno to je došlo do izražaja i u nje-voj maloj knjižici pod naslovom »Uvod v slovansko filologijo«, gdje to uopće postavlja kao jedan od primarnih zadataka slavenske filologije.

Svojem jeziku i svojem narodu odužio se Nahtigal izdavanjem djela B. Kopitara i studijama o Frizinškim fragmentima, najstarijem spomeniku koji se po jeziku i postanku pripisuje Slovencima (Freisingensia I—IV). Vrijedna je djela namijenio također ruskom jeziku i (osobito starijoj) ruskoj književnosti (Slovo o polku Igorevê, SAZU 1954, i davno prije toga — još 1922 — Akzentbewegung in der russischen Formen- und Wortbildung, 1).

Nekako po strani, kao što je rečeno, stoje njegove albanske studije (npr. njegova suradnja u Pekmezijevoj »Grammatik der albanischen Sprache«, Wien 1908): on tu nije pošao stopama Kopitarovim ili širokim putem Miklošičevim, koji su vodili u balkanistiku, nego je pravovremeno — možda i zato što je iz Beča prešao u Graz gdje je bio profesor za slavensku filologiju »s osobitim obzirom na slovenski jezik i književnost« — usmjerio svoju pažnju na slovensku problematiku, kojoj je — kao i Ljubljanskoj univerzi i Slovenskoj akademiji znanosti in umetnosti, kojima je bio osnivač i prvi rektor i predsjednik — odsada pa do kraja dosljedno posvetio svoj život, pišući i objavljujući gotovo do posljednjega daha članke i rasprave u Slavističnoj reviji, koja je počela izlaziti sa zbornikom posvećenim njegovoj sedamdesetgodišnjici, i koja je u posljednje vrijeme — sve do 29. III. 1958. — bila pod njegovim uredništvom. Kolarič ga u članku prigodom njegove sedamdesetgodišnjice (SR I, 100) zove »zadnji člen v verigi . . . najvidnejših zastopnikov« (sc. slavenske filologije) »Dobrovsky – Kopitar – Miklošič – Jagić – Nahtigal«, te odmah dodaje: »Zdi se, da ta struja danes zamira, da današnja doba blazne naglice nima več časa in potrpljenja za tako nadrobno in vestno delo, kakršno so opravljali ti veliki filologi. Vprašanje je, ali je njihovo delo res že do skrajnosti dognano, da slavistični znanosti ni več potrebno. Vsekakor ne. Saj je prof. Nahtigal sam nakazal še mnogo problemov, ki še čakajo rešitve« (ib.). S time bismo se mogli složiti.